

KORIJENI

LIST SAVEZA HRVATSKIH DRUŠTAVA

U SLOVENIJI - BROJ 20 SIJEČANJ 2024

HRVA

SLOVI

DANA

ATI U

ENIJI

AS

ČLANOVI UREDNIŠTVA

Marijo Malkoč
Đanino Kutnjak

Korijeni SHDS
ZVEZA HRVAŠKIH DRUŠTEV V SLOVENIJI,
Masarykova 14, 1000 Ljubljana, Slovenija
Tiskanje časopisa Korijeni Financira: JSKD-IRS
Mednarodna standardna številka: ISSN2463-8129.

LEKTOR

Marijo Malkoč, mag.croat.

Za izdavača:
Đanino Kutnjak

Grafička obrada: Anja Kohek
Tisak: Arma s.p.
Naknada: 300 kom.

SADRŽAJ

ŠTO JE IDENTITET? — 5	
SCHENGEN I EUROZONA. NAKON 1. SIJEČNJA — 7	
ZA HRVATSKU NIŠTA VIŠE NIJE ISTO — 7	
SVI ZAJEDNO HRVATSKO NAJ — 8	
KLAPA DALMARI IZ MARIBORA NA 57. FESTIVALU DALMATINSKIH KLAPA OMIŠ 2023. — 9	
LJUBLJANI IZ SRCA — 9	
11. SABOR HRVATSKE KULTURE — 10	
KULTURNO-TURISTIČKA PRIREDBA "OSJETI HRVATSKU" — 11	
INTEGRACIJA DRUŠTAVA I SAVEZA U LOKALNE I DRŽAVNU ZAJEDNICU U REPUBLICI SLOVENIJI — 12	
MEĐUNARODNI ZNANSTVENI SIMPOZIJ — 14	
"HRVATI U SLOVENIJI DANAS" — 14	
PREZENTACIJA ISTRAŽIVAČKOG PROJEKTA HRVATI U SLOVENIJI:	
IZMEĐU ASIMILACIJE, INTEGRACIJE I OČUVANJA NACIONALNOG IDENTITETA — 15	
IZ TISKA JE IZAŠLA HRVATI U SLOVENIJI DANAS NASTALA JE KAO REZULTAT ISTRAŽIVAČKOG PROJEKTA — 15	
INSTITUTA IVO PILAR IZ ZAGREBA- HRVATSKA ZAJEDNICA U SLOVENIJI: — 15	
IZMEĐU ASIMILACIJE, INTEGRACIJE I OČUVANJA HRVATSKOG NACIONALNOG IDENTITETA. — 15	
PUTUJUĆA ŠKOLA U VELENJU — 17	
DOPUNSKA NASTAVA HRVATSKOG JEZIKA I KULTURE U SLOVENIJI — 18	
DELEGACIJA SAVEZA U GRADSKOJ OPĆINI LJUBLJANA — 19	
IZBORNA SKUPŠTINA SAVEZA HRVATSKIH DRUŠTAVA SLOVENIJE — 19	
V. HRVATSKE SVJETSKE IGRE — 20	
HUMANITARNA POMOĆ ČLANOVIMA HKUD KOMUŠINA ŠKOFJA LOKA — 21	
STRADALIMA U POPLAVAMA U SLOVENIJI 2023. GODINE IZ MATIČNE — 21	
DOMOVINE HRVATSKE — 21	
PRIJEM PREDSTAVNIKA HRVATSKIH MANJINSKIH ZAJEDNICA KOD PREDSJEDNIKA RH — 22	
VELEPOSLANIK REPUBLIKE SLOVENIJE U POSJETU MEĐIMURSKOJ ŽUPANIJI — 22	
PREKOGRANIČNI EU PROGRAM HRVATSKA SLOVENIJA — 23	
SREDIŠNJI DRŽAVNI URED ZA HRVATE IZVAN REPUBLIKE HRVATSKE — 23	
PODELJENE SO GLAZERJEVE NAGRADE 2023 — 24	
DVOSTRANSKO SREČANJE KULTURNIH MINISTRIC SLOVENIJE I HRVAŠKE U ZAGREBU — 24	
DRUGA SJEDNICA TREĆEG SAZIVA SAVJETA VLADE REPUBLIKE HRVATSKE ZA HRVATE I ZVAN REPUBLIKE HRVATSKE — 25	
NADALJEVANJE DIALOGA S PREDSTAVNIKIMA NARODNIH SKUPNOSTI NEKDANJE SFRJ — 25	
SEJA SVETA VLADE RS ZA VPRAŠANJA NARODNIH SKUPNOSTI PRIPADNIKOVA NARODOVA NEKDANJE SFRJ U SLOVENIJI — 26	
VLOŽEN PREDLOG ZAKONA O URESNIČEVANJU KULTURNIH PRAVIC PRIPADNIKOVA NARODNIH SKUPNOSTI SFRJ-JA — 27	

Marijana Marinović, Agencija za odgoj i obrazovanje, Zagreb, 2014.

ŠTO JE IDENTITET?

Onome kome želimo pripisati „neki identitet“, pronalazimo ime, prezime, datum i mjesto rođenja, fotografiju, nekoliko tjelesnih osobina, otisak prsta – jednu zbirku oznaka koje će pokazati, bez moguće zabune, da je nositelj tog dokumenta Taj i Taj i da, među milijardama drugih ljudskih bića, ne postoji jedna jedina osoba s kojom bismo ga mogli zamijeniti. Dakle, ne postoje i ne mogu postojati dva istovjetna ljudska bića. Moj identitet, to je ono da nisam istovjetan niti s jednom drugom osobom. Ovako definirana riječ identitet relativno je precizan pojam koji ne bi trebao dovoditi do zabune.

No, identitet nije nešto što posjedujemo i što nam je dano jednom za svagda. Identitet se izgrađuje i preobražava tijekom cijelog života. Na oblikovanje identiteta utječu mnogi čimbenici, osobito društvena sredina u kojoj živimo. Uz nacionalni identitet od roditelja najčešće nasljeđujemo pripadnost nekoj vjerskoj tradiciji, jezičnoj skupini, ponekad dvjema, obitelji i određenoj društvenoj sredini. Ali to nije konačan popis, jer odrasli pojedinci mogu osjećati više ili manje snažnu pripadnost nekoj pokrajini ili selu, sportskom društvu, strukovnoj udruzi, sindikatu, poduzeću, stranci, zajednici osoba koje imaju iste strasti, iste spolne sklonosti, iste tjelesne nedostatke i slično. Svaki od tih elemenata možemo sresti kod velikog broja ljudi, no nikada ne nalazimo istu kombinaciju kod dvije različite osobe. Upravo to čini da je svako ljudsko biće jedinstveno i nezamjenljivo. Dakle, identiteti u svakoj

osobi su uvijek višestruki i svaki od njih povezuje pojedinca s mnogim ljudima. Što su pripadnosti koje osoba preuzima brojnije, to se njegov identitet pokazuje posebnijim. Kako se oblikuju naši identiteti?

Među elementima koji čine identitet postoji hijerarhija. Identitet nije statičan već se mijenja s vremenom i duboko utječe na ponašanje pojedinca. Elementi našeg identiteta koje prisvajamo rođenjem su malobrojni – nešto tjelesnih osobina, spol i boja kože. Međutim, iako društvena sredina ne određuje spol, ona svejedno određuje smisao te pripadnosti.

Roditi se kao kći u Teheranu ili Rotterdamu nije isto; kao žena ona ne proživljava na isti način svoj život. Kada se radi o boji kože, možemo iznijeti slično razmišljanje. Roditi se kao crnac u Nigeriji ili New Yorku nije isto. Za dijete koje ugleda svjetlo dana u Nigeriji najodlučniji element njegova identiteta nije što se ono rodilo crno, a ne bijelo – dok u New Yorku biti crnac ili bijelac ostaje značajan element identiteta. Kod Talijana, Engleza, Iraca, Hrvata, Slovenaca, Srba, Albanaca i drugih – etničko podrijetlo odlučujuće je za identitet, a ne spol ili boja kože.

Oblikovanje identiteta počinje vrlo rano, već u djetinjstvu. Dragovoljno ili ne, naši nas roditelji prvi izgrađuju, oblikuju, prenose nam obiteljska vjerovanja, obrede, stajališta, uvjerenja, materinski jezik, a zatim strahove, težnje, predrasude,

kao i osjećaje pripadnosti i nepripadnosti. A onda vrlo brzo dolazi škola, susjedna ulica, sportska i kulturna društva, mediji i Internet. U školi će nam Drugi staviti do znanja, djelima, riječima ili samo pogledima, jesmo li bogati ili siromašni, šepavi, maloga rasta, tamnopusi ili suviše plavi ili kratkovidni – sve te bezbrojne razlike, male ili velike, koje ocrtavaju našu osobu. Djela, riječi i pogledi stvorit će pregrade ili prihvaćanje. Kad nas zadirkuju zbog naše vjere ili nacionalnosti, ili kad nas ponižavaju ili nam se rugaju zbog odjeće koju nosimo, to se ne zaboravlja i duboko utječe na oblikovanje osobe. Ljudi se najčešće prepoznaju u okvirima one pripadnosti koja je najviše napadana. Pripadnost prikrivamo ako nemamo dovoljno snage braniti je, ona onda ostaje u dnu naše duše, skrivena u sjeni, ali prožima cijelu našu osobu.

Problem nastaje kada smo prisiljeni prikrivati svoj identitet – na pojedinačnoj i kolektivnoj razini. Svaka zajednica, ako se imalo osjeti ugroženom u svojoj egzistenciji, bit će sklona proizvesti vođe, a ovi sukob podjelom članova društva na Mi i Oni.

Dijete, rođeno u mješovitom braku od roditelja različitih nacionalnosti, uz mnogobrojne komponente njegove osobnosti, nosi u sebi od rođenja dvije osnovne pripadnosti koje su mu dali u nasljeđe njegovi roditelji pa je proces oblikovanja identiteta u ovim slučajevima vrlo kompleksan i osjetljiv. Dijete rođeno u mješovitom braku trebalo bi moći prihvatiti jednu i drugu pripadnost, jer bilo da se radi o jeziku, vjerovanjima, načinu života, obiteljskim odnosima u njemu se miješaju različiti utjecaji oba roditelja. Taj proces prihvaćanja različitosti treba neprestano osvješćivati u djetetu prije svega iz razloga

što ona obogaćuje i oploduje osobu – naravno pod uvjetom da dijete bude od roditelja, škole i društvene sredine ohrabreno u prihvaćanju različitosti svojih roditelja i sebe samog kao takvog. Ako ga, svaki put kad se izjasni pripadnikom one druge nacije, neki gledaju kao izdajicu, vide u njemu odroda i ako svaki put kad iskazuje svoju privrženost i drugoj nacionalnosti, njezinoj povijesti, kulturi i religiji, biva izvrgnut nerazumijevanju, nepovjerenju ili neprijateljstvu, to može biti vrlo traumatično. Naime, posvuda oko nas dotiču se obitelji i ljudske skupine čiji se pripadnici razlikuju jedni od drugih po vjeri, boji kože, jeziku, etnicitetu ili nacionalnosti – u svakom društvu, nađe se određeni broj ljudi koji u sebi nose različite pripadnosti, koji žive na granici između dvije zajednice, bića koja, na neki način presijecaju crte etničkih ili vjerskih ili drugih podjela. Moramo biti svjesni činjenice da se ne radi o grupici „marginalaca“ već o djeci i ljudima kojih ima na tisuće i milijune, a njihov broj neće prestati rasti. Oni među njima koji uspiju potpuno preuzeti svoju različitost, obogaćuju zajednicu u kojoj žive i postaju „prijenosnici“ između različitih kultura i igraju, na neki način, ulogu poveznice u društvu u kojemu žive. Pojedinaac koji poznaje više kultura i njihova svojstva obrazovno je bogatiji i tolerantniji prema različitostima, što je ideal suvremenog društva. Naprotiv, oni koju ne budu mogli preuzeti vlastitu i tuđu različitost, naći će se u krajnjem slučaju u terorističkoj grupi, okomljujući se na one koji predstavljaju onaj dio njih samih koji bi oni željeli zaboraviti i biti. To je na neki način „mržnja prema samom sebi“ i drugima za koju u povijesti postoje brojni primjeri.

Đanino Kutnjak

JAČANJE IDENTITETA KROZ PROJEKTE

Početak je godine, priprema se plan rada koji prolazi svoju standardnu proceduru (prijedlog, rasprava i usvajanje). Neki projekti su standardni, takve je najlakše realizirati, ostvaruju li svoje ciljeve – to je drugo pitanje. Uskoro će javni pozivi različitih institucija na koje imamo pravo aplicirati, treba li ići linijom manjeg otpora i pisati projekte uhodanih priredbi koje nemaju broj korisnika kao u svom početku ili krenuti težim putem stvaranja novih projekata na osnovu stvarnog stanja s novim ciljevima za nove korisnike.

Pozitivni primjer imamo, projekt instituta Ivo Pilar – Hrvati u Sloveniji, danas je pokazao realno stanje hrvatske zajednice u Sloveniji u različitim statističkim podacima: standardu, obrazovanju, dobi, povezanosti s matičnom domovinom i uključenost u hrvatska društva.

Čitajući članak Marijane Marinović o identitetu dobio sam potvrdu da je naš Savez svojim postojanjem i aktivnostima nesvjesno pomaže pojedincima i zajednici da svoj prikriveni identitet oblikuju, kao takvi obogaćujemo sredinu u kojoj živimo, postajemo „prijenosnici“ između različitih kultura i igramo, na neki način, ulogu poveznice u društvu u kojemu

živimo. Hrvatski kulturni centri, spomenik Ljudevitu Gaju, hrvatska knjižnica, hrvatske nošnje i tamburice su naša materijalna kulturna baština koja se pripisuje našoj zajednici i našem identitetu.

Koja je naša nematerijalna kulturna baština Hrvata u Sloveniji? Dobro pitanje, no to područje nije istraženo, a dio je identiteta. Evo ideje za realizaciju budućih projekata, naravno težim putem, ali s novim ciljevima.

Đanino Kutnjak

SCHENGEN I EUROZONA. NAKON 1. SIJEČNJA ZA HRVATSKU NIŠTA VIŠE NIJE ISTO

WwW.Lendavainfo.CoM

Razmišljanja i očekivanja od ulaska u šengenski prostor, što to znači za hrvatsku zajednicu u Sloveniji.

Prva pomisao na ukidanje granice između naše matične domovine i domovine Slovenije gdje živimo je da više ne budemo čekali na formalnosti kod prelaska granice. Kada bi se zbrojili sati čekanja na granici koja je uspostavljena prije trideset godina, sigurno bi došli do vremenskog perioda od nekoliko mjeseci koje smo na taj način proveli.

Do prije devet godina B-kontrola i granične formalnosti su se obavljale na jednom zajedničkom graničnom prijelazu za obje države. No takav ugodni prelazak granice nije dugo trajao jer je došlo do priljeva izbjeglica te je pooštren nadzor pa su nastajali dugi redovi čekanja. Korona je i ove godine uzrokovala duža čekanja za prelazak.

Hrvatsku zajednicu u Sloveniji veseli ulazak RH u schengenski prostor prvenstveno zbog lakše komunikacije posebno u pograničnim području, a takvo područje se proteže preko 660 kilometara kopnene granice na kojima su brojni međunarodni i lokalni granični prelazi.

Znamo da je prelazak granice vezan u putne isprave, zakonske i carinske propise, vrijeme provedeno za prelazak granice, sve to treba imati na umu kad ideš i obavljaš banalne svakodnevne poslove (dnevne migracije radnika, poljoprivredni poslovi i održavanje kuća i vikendica).

Kakve sve situacije su doživljene kada se prelazilo granicu zbog rodbinskih i prijateljskih potreba (proslave, rođendani, krstivke, svatovi, proštenja, kolinje, trgatve i dr.) sudskih procesa i obiteljskih rasprava, da ne govorimo o sahranama i tužnim stvarima, to je sve život, a granicu je trebalo prelaziti.

Za gospodarstvo, obrt i transport je prelazak granice financijski trošak kojeg više neće biti u takvom obliku (koliko su se na čekali vozači kamiona).

Hrvatska i Slovenija su stoljećima živjele zajedno u različitim državnim oblicima, ukidanje granice nakon tridesetak godina uspostavlja se natrag prirodni režim života uz granicu za lokalne zajednice, gospodarska, turistička i kulturna suradnja, posjećivanje sajмова, manifestacija, vjerskih i hodočasničkih svetkovina.

Promet i turizam su djelatnosti koje su zadavale najveće probleme na granicama obiju država, rapidan rast turističkih posjeta zaustavljao je život mjesnim ulicama koje su bile u blizini graničnih prelazaka.

Preko 100 000 slovenskih građana ima nekretnine u Hrvatskoj, među njima su brojni Hrvati koji žive u Sloveniji, oni tjedno dnevno i tjedno posjećuju svoje kuće i vikendice, stoga im puno znači ukidanje granice.

Treba spomenuti da sa prvim danom nove godine, Republika Hrvatska ulazi u Eurozonu te će zajednička valuta dodatno smanjiti potrebu za mijenjanjem i preračunavanjem u kune te ubrzati platni promet.

Đanino Kutnjak

SVI ZA JEDNO HRVATSKO NAJ

Festival nematerijalne kulturne baštine, turističkih i zabavnih događaja u Vukovaru posjetilo je Savez hrvatskih društava u Sloveniji. Posjeta festivalu je uvrštena u plan rada Saveza s namjerom da se posjeti Vukovar kao mjesto posebnog domovinskog pijeteta naše matične domovine te sudjelovanjem na festivalu da pokažemo kako čuvamo hrvatsku tradicijsku kulturu u Sloveniji. Ako je Savez odnos između više organizacija koje se međusobno pomažu da bi ostvarile zajednički cilj onda je ovaj izlet u potpunosti ispunio sve forme definicije Saveza. Autobus veselih izletnika krenuo je ranom zorom iz Ljubljane prema Lendavi usput je svratio u Velenje. Motiv projekta da se članovi saveza međusobno upoznaju i druže je ispunjen činjenicom da je sudjelovalo devet članova Predsjedništva SHDS-a, tamburaši KD Međimurje Velenje i plesači HKD Pomurja Lendava i KD Žiškovca. Dolaskom u Vukovar prvo smo posjetili Memorijalni centar Domovinskog rata gdje smo imali i ručak da bi odmah zatim otišli nastupati na Festivalu Svi zajedno Hrvatsko naj koji se održavao na vukovarskom glavnom trgu. Generalna proba Folklornog ansambla Međimurje-Slovenija na obali Dunava i 35 minutni nastup na glavnoj pozornici festivala ispunio je sva očekivanja. Nakon nastupa smo svi zajedno posjetili mjesto masovne grobnice na Ovčari gdje smo upalili svijeće za sve stradale žrtve posjetili smo i Memorijalno groblje žrtava Domovinskog rata. Vožnjom i panoramskim razgledavanjem Vinkovaca došli smo do Hotela Slavonija gdje smo se smjestili. Uz folklorashe je uvijek zabavno jer pjevati i plesati znaju a tamburaše imaju te je večera i zabava trajala dugo u noć. Kad

slavonskim doručkom započinješ dan kasnije tokom dana očekuješ bogate gastronomske događaje tako je i bilo, prvo smo krenuli u Pleternicu. Razgledali smo grad i Muzej bečarca koji tumači ovaj napjev u punom smislu, sjaju i kontekstu, obuhvaćajući život, narodne običaje i nošnje, a cilj mu je zabaviti posjetitelje i ponuditi zanimljive i poučne informacije o ovoj baštini Hrvatske i svijeta. Ručak u Etno kući Bello, izletištu s hranom i pićem iz domaćeg uzgoja, opravdao je već spominjanu slavonsku gastronomiju da bi degustacija vina u vinariji Markota opravdala slavnu tradiciju vinogradarstva. Doživjeli smo i malu priredbu poezije koju su završili naši tamburaši uz prigodne pjesme.

Na kraju smo svratili u dom našega vodiča gdje smo degustirali i kupili slavonske delicije (kulen, kulenova seka, slanina, kobasice, čvarke...). Uz sigurnu i ugodnu vožnju vratili smo se puni dojmova u svoje gradove širom Slovenije.

Đanino Kutnjak

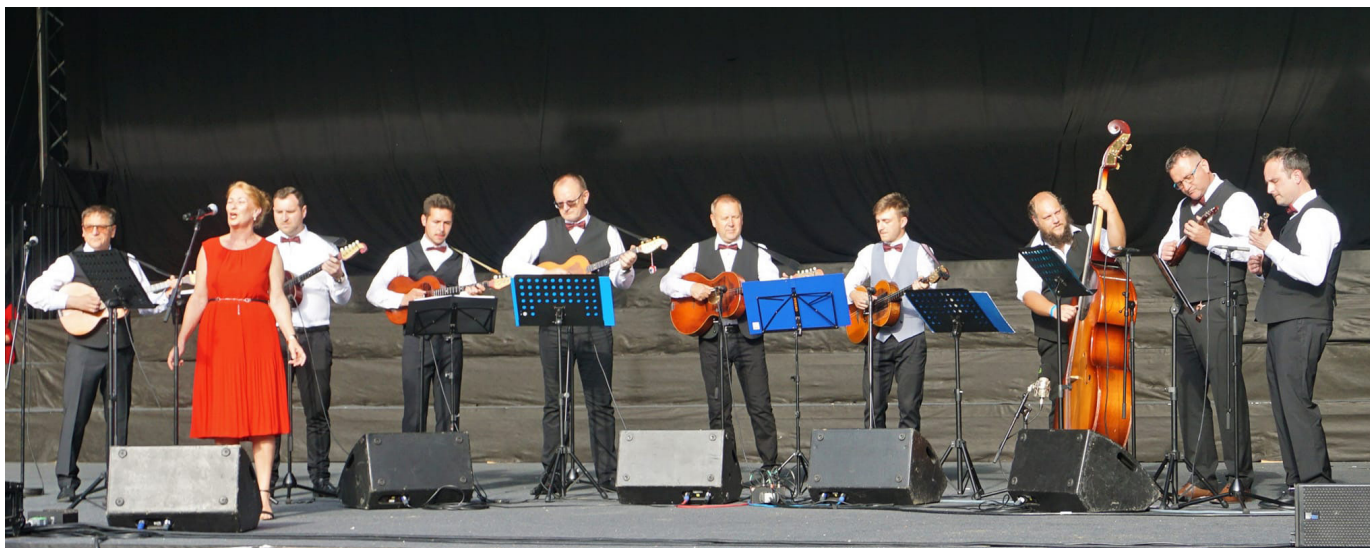
KLAPA DALMARI IZ MARIBORA NA 57. FESTIVALU DALMATINSKIH KLAPA OMIŠ 2023.

U ime Saveza hrvatskih društava u Sloveniji čestitam Klapi Dalmari iz Maribora na veličanstvenom uspjehu, osvojenom 2. mjestu po ocjenama struke i publike na 57. Festivalu dalmatinskih klapa Omiš 2023. Klapa Dalmari djeluje kao zasebna sekcija u sklopu najstarijeg hrvatskog društva u Sloveniji, Hrvatskog kulturnog društva u Mariboru, osnivač i umjetnički voditelj klape je Marko Mandir. Na inicijativu ljubitelja klapskih pjesama, Hrvata i Slovenaca u Mariboru, klapa Dalmari nastala je 2009. godine. Ime klape proizlazi iz igre riječi Dalmacije u Mariboru. Klapa njeguje autentično a capella pjevanje i djeluje kao zasebna sekcija. Na Festivalu dalmatinskih klapa u Omišu nastupili su 5 puta i osvojili više nagrada publike. Klapa njeguje izvorno a capella pjevanje koje su tek nedavno nadgradili gitarskom pratnjom da bi još bolje ugodili razmaženoj publici.

Ljubljana 6. lipnja 2023.

LJUBLJANI IZ SRCA

Povodom Dana državnosti Republike Hrvatske u sklopu Festivala Junij u Ljubljani, Savez hrvatskih društava Slovenije pripremio je koncert na ljubljanskom Kongresnom trgu. Na koncertu "Ljubljani iz srca" nastupili su tamburaši Hrvatskog kulturnog društva Pomurje i Pjevački zbor Vita iz Lendave u zajedničkom glazbenom programu izvodili su poznate slovenske i hrvatske pjesme.

Đanino Kutnjak, Foto: HKUD Komušina

11. SABOR HRVATSKE KULTURE

11. Sabor je započeo s dolaskom članova Predsjedništva Saveza hrvatskih društava u Sloveniji i gostiju uzvanika u prostorijama HKUD Komušina, te su svi zajedno krenuli na svečani prijem koji je upriličila zamjenica gradonačelnika Općine Škofja Loka gđa. Tinom Teržan. U 14.00 sati održana je svečana sveta misa u crkvi sv. Ivana Krstitelja, duhovna proslava bila je prilika za zajedničku molitvu i duhovno obogaćivanje svih prisutnih. Nakon mise, održana je kulturna priredba u sportskoj dvorani Trata u Škofjoj Loki na kojoj je u zajedničkom programu sudjelovalo desetak hrvatskih društava.

Na početku sve prisutne pozdravili su gosti uzvanici i domaći priredbe: Pejo Mijatović predsjednik HKUD Komušina Škofja Loka, Đanino Kutnjak predsjednik Saveza hrvatskih društava u Sloveniji, zamjenica gradonačelnika Općine Škofja Loka Tina Teržan, Boris Grigić veleposlanik Republike Hrvatske u Ljubljani i izaslanik ministarstva kulture i medija RH Nine Obuljen Koržinek i Milan Bošnjak savjetnik s posebnim položajem za pitanja hrvatske nacionalne manjine u inozemstvu i izaslanik predsjednika Vlade Republike Hrvatske Andreja Plenkovića. U priredbi koja je trajala više od dva sata predstavile su se četiri odrasle folklorne skupine, pet tamburaških sastava, dvije klape, dvije pjevačke skupine i što posebno vesele tri dječje skupine koje su posebno razgalile sve prisutne u dvorani. Prikazana je kulturna tradicija i kulturni ritam koji u sklopu svojih društava organizira organiziranu hrvatsku zajednicu u Sloveniji. Vidljive su i smjernice u programu priredbi kojima teži Savez i društva, više sudjelovanja mladih članova,

izbor hrvatskih etno pjesama i plesova, podizanje kvalitete izvedbe te u primjerenim narodnim nošnjama i odjeći nastupajućih. Na kraju kulturnog programa svi sudionici su plesali kolo uz šargiju i violinu. Domaćin Sabora pripremio bogatu večeru, a za zabavu su se pobrinuli naši stari znalci Tamburaši iz Kud-a Donji Vidovec.

Đanino Kutnjak, 24.6.2023.

KULTURNO-TURISTIČKA PRIREDBA “OSJETI HRVATSKU”

Savez hrvatskih društava u Sloveniji nastavlja promociju hrvatske kulture i turizma drugi put na Pogačarjevom trgu ispred ljubljanske Katedrale sv. Nikole. U gastronomskoj ponudi sudjelovala su društva članica Saveza: HKD Pomurje Lendava, HKD Međimurje Ljubljana, HKD Velenje, Hrvatsko društvo Ljubljana, HKUD Komušina Škofja Loka, koja su na svojim štandovima ponudila delicije u obliku kolača i peciva, suhomesnatih proizvoda, vina i likera iz svih hrvatske regije. Za kulturni program bili su zaduženi Tamburaši iz Donjeg Vidovca te Klapa iz Crikvenice koje su izvodile tradicionalne hrvatske narodne i zabavne melodije cijelo vrijeme trajanja manifestacije. Hrvatski turizam predstavili su Crikveničko-vinodolska rivijera Crikvenica, Vinarija- Povratak Žepče, Bosna i Hercegovina, Vidovski zlatari su predstavili Općinu Donji Vidovec, Hrvatska turistička zajednica Ljubljana i Turistička zajednica grada Čakovca.

Pogačarjev trg, ustvari ljubljanska tržnica tijekom cijele godine je prepuna razna tematskih sajamenih i promocijskih događanja kao što su Dan otvorene kuhinje, Eko praznik, Dan domaće radinosti i mnoge druge. Naša iskustva u dvije godine prisutnosti na takvom događaju su pozitivna. Osnovna namjera same priredbe je integracija u lokalnu zajednicu te predstavljanje hrvatske kulture u glavnom gradu Slovenije. Sudjelovanje turističkih organizacija i zajednica je dodatna promotivna vrijednost koju u sljedećim priredbama treba dodatno osmisliti i organizirati.

Đanino Kutnjak, Forum Manjina Zagreb 2023

INTEGRACIJA DRUŠTAVA I SAVEZA U LOKALNE I DRŽAVNU ZAJEDNICU U REPUBLICI SLOVENIJI

Veze hrvatskih manjinskih zajednica s obrazovnim, kulturnim i znanstvenim ustanovama u RH u desetljeću hrvatskoga članstva u Europskoj uniji.

Hrvati u Sloveniji nisu priznata nacionalna manjina iako pripadnici hrvatskog naroda već stoljećima žive na području Bele Krajine, slovenskog dijela Istre, Pomurja i oko rijeke Sutle. Također, značajan broj Hrvata danas nalazimo i u većim gradskim središtima kao što su Ljubljana, Maribor, Velenje, Novo Mesto, Kopar, Celje...

Za razliku od Slovenaca koji su u Hrvatskoj priznata manjina, Hrvati u Sloveniji nemaju zakonska prava i njihova borba za priznavanje traje već dugi niz godina. Sudjelujući s različitim državnim organima u Sloveniji i Hrvatskoj u aktivnostima po pitanju priznavanja statusa Hrvata, svojom ulogom ističe se Savez hrvatskih društava u Sloveniji. Neriješena međudržavna pitanja između dviju susjednih država, koja se protežu tridesetak godina unatrag i koja su česta tema dnevne politike, učinile su Hrvate u Sloveniji taocima takvih zahlađenih odnosa, a pitanje statusa manjine se donedavno nalazilo na dnu otvorenih međudržavnih pitanja. U Sloveniji još nema političke volje da bi se pitanje statusa Hrvata riješilo. Savez hrvatskih društava u Sloveniji od svojih početaka do gospodarske krize 2010. financirao se pomoću sponzora odnosno donatora. Veze naše zajednica s obrazovnim, kulturnim i znanstvenim ustanovama u RH bile su sporadične, nesustavne i protokolarne u smislu dolazaka predstavnika hrvatskih institucija na prigodne priredbe.

Sredinom 2012. godine, osnovan je Državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske. Time su stvorene temeljne pravne i institucionalne pretpostavke za izgradnju sustavne i učinkovite suradnje s pripadnicima hrvatskog naroda koji žive izvan granica Republike Hrvatske. Državni ured je preuzeo koordinaciju i nadzor aktivnosti između nadležnih ministarstava, drugih tijela državne uprave i ostalih nositelja suradnje

Republike Hrvatske s Hrvatima izvan Republike Hrvatske 2013. godine u Zagrebu je održana prva sjednica Savjeta Vlade Republike Hrvatske za Hrvate izvan Republike Hrvatske sa zadaćom pomagati hrvatskoj Vladi u kreiranju i provedbi politike, aktivnosti i programa u odnosu na Hrvate izvan Republike Hrvatske. Samim osnivanjem i aktivnostima Središnjeg ureda te Savjeta Vlade RH za Hrvate izvan RH dolazi do povezivanja institucija sa manjinskim zajednicama, čak štoviše institucije se predstavljaju i otvaraju za suradnju.

2015. godine dolazi do reorganizacije Saveza koji se organizira na sustavno djelovanje i

projektno financiranje. Organizacijom prvog Sabora hrvatske kulture u Lendavi ukazuje se želja za integracijom u lokalnu i državnu zajednicu Republike Slovenije. Prvi primjeri integracije ostvareni su u multinacionalnim lokalnim zajednicama u Velenju i Lendavi. Mali povijesni slovenski gradić Lendava koji je smješten u blizini hrvatske, mađarske i austrijske granice, odličan je primjer integracije Hrvata koja je i potaknuta predstavnicima lokalne zajednice. Međimurska županija više od 20 godina preko Mješovitog odbora Međimurske županije za Pomurske Hrvate iz Mađarske i Slovenije obilato pomaže i surađuje na projektnom, kulturnom, turističkom i gospodarskom planu. Poduprti lokalnim zajednicama Međimurske županije i Općine Lendava, Hrvatsko kulturno društvo Pomurje realiziralo je više projekata: otvoren je Hrvatski dom, osnovana je Hrvatska knjižnica, započelo je učenje hrvatskog jezika, rad škole folklor, otvoren je Hrvatski kulturni centar Zrinski. Potpisani su sporazumi o suradnji između Općine Lendave te gradova Đurđevac i Mursko Središće. Poduprta je kandidatura Lendave od strane Međimurske županije i Grada Čakovca za Europsku prijestolnicu kulture. Brojni su primjeri povezivanja preko Hrvatskog kulturnog društva Pomurje koje je postalo most suradnje između dviju država. Osim u Lendavi i Velenju suradnja s lokalnim zajednicama ostvaruje se u Ljubljani, Škofjoj Loki i Piranu koja zavisi od angažmana pojedinog predsjednika hrvatskog društva. Veliki pomak u promociji hrvatske kulture i integracije Hrvata u slovensku zajednicu učinio je Sabor hrvatske kulture u Sloveniji, kulturno-turistička priredba koja se održava u velikim dvoranama svake godine u drugom gradu u kojem djeluje hrvatsko društvo.

Istaknuti želimo primjer HKD Maribor koje na osnovi likovne

i kiparske umjetnosti djeluje u lokalnoj zajednici kao aktivan suorganizator kvalitetnog kulturnog života grada i povezuje umjetnike i institucije sa obiju strana granica.

Veze hrvatskih manjinskih zajednica s obrazovnim, kulturnim i znanstvenim ustanovama u RH

Angažman pojedinog predsjednika hrvatskog društva od presudnog je značenja za različite integracije u lokalne zajednice. Savez je u proces integracije zakoračio sustavno te na osnovi dugoročnog planiranja što Savezu kao krovnoj organizaciji Hrvata u Sloveniji predstavlja osnovnu djelatnost. S Institutom za migracije i manjine Republike Hrvatske u zajedničkom projektu izdali smo publikaciju Hrvati u Sloveniji sa zadaćom prikupljanja podataka na terenu odnosno u zajednicama u kojima djeluju hrvatska društva. Ministarstvo znanosti i obrazovanja, zajedno sa Savezom i hrvatskim kulturnim društvima organizira te financira hrvatsku nastavu u Sloveniji već dugi niz godina. Savez je izdao nekoliko posebnih knjiga i radnih bilježnica za učenje hrvatskog jezika u Sloveniji.

Sustavno sudjelovanje s ustanovama iz RH savez je osmislio i realizirao s predavanjima pod nazivom "Cooltura u Hrvatskom domu" na kojima su se predstavili: Sabor hrvatske kulture i Institut Ivo Pilar u izradi projekta "Između asimilacije, integracije i promicanja hrvatskog nacionalnog identiteta", Hrvatska matica iseljenika i Ministarstvo znanosti i obrazovanja RH o mogućnosti učenja hrvatskog jezika. Središnji državni ured za Hrvate izvan RH ima posebne veze sa Hrvatskom zajednicom u Sloveniji kroz realizaciju različitih projekata i programa, više organiziranih predavanja o načinu i realizaciji prijave na projekte. Nekoliko godina uspješno radi Povjerenstvo za pitanje statusa Hrvata u Sloveniji Središnjeg ureda u kojem su okupljeni predstavnici ministarstva, diplomacije, članovi Središnjeg ureda te Saveza hrvatskih društava u Republici Sloveniji.

Posebno želimo istaknuti pomoć na dnevnoj bazi u obliku savjeta i pisanju pravnih dokumenata vezanih uz rješavanje pitanja problematike statusa Hrvata u Sloveniji.

POZIVAMO VAS NA
COOLTURA U HRVATSKOM DOMU
 HRVATSKI DOM LJUBLJANA – Masarykova cesta 14
 LJUBLJANA, 6. TRAVNJA 2023. U 16.00 SATI
Seminar o mogućnostima međunarodne kulturne suradnje s naglaskom na program Kreativna Europa
 Seminar izvodi:
MOTOVILA – Center za spodbujanje sodelovanja v kulturnih in ustvarjalnih sektorjih | Centre for the promotion of cooperation in the cultural and creative sectors

POZIVAMO VAS NA
COOLTURA U HRVATSKOM DOMU
 VELENJE, 7. STUDENOG 2023. U 17.00 SATI
 U PROSTORIJAMA KD MEDIMURJE VELENJE
 – GRUNT, KERSNIKOVA CESTA 2B, VELENJE
PREDAVANJE O PROVEDBI PROGRAMA SREDIŠNJEG DRŽAVNOG UREDA ZA HRVATE IZVAN REPUBLIKE HRVATSKE
 PREDAVANJE IZVODI:
 ■ SEKTOR ZA PROVEDBU I NADZOR PROGRAMA HRVATA IZVAN REPUBLIKE HRVATSKE /
 ■ SLUŽBA ZA PROVEDBU I NADZOR NATJEČAJA HRVATA IZVAN REPUBLIKE HRVATSKE
 ■ IVAN LOZO, VIŠI STRUČNI SAVJETNIK
 ■ MARIJA MESNJAK – VIŠA STRUČNA SAVJETNICA

Radujemo se Vašem dolasku
 Organizator: Savez hrvatskih društava u Sloveniji

POZIVAMO VAS NA
COOLTURA U HRVATSKOM DOMU
 HRVATSKI DOM LJUBLJANA – Masarykova cesta 14
 LJUBLJANA 10. SRPNJA 2023. U 16.00 SATI
Prezentacija projekta:
HRVATI U SLOVENIJI: između asimilacije, integracije i očuvanja nacionalnog identiteta
Institut društvenih znanosti Ivo Pilar.

Radujemo se Vašem dolasku
 Organizator: Savez hrvatskih društava u Sloveniji

Tekst: Valentina Badanjak Pintarić, Foto: Tomaž Galić

MEĐUNARODNI ZNANSTVENI SIMPOZIJ – “HRVATI U SLOVENIJI DANAS”

U Lendavi je 29. studenoga, u organizaciji Saveza hrvatskih društava u Sloveniji, održan Međunarodni znanstveni simpozij – “Hrvati u Sloveniji danas”.

Poticaj znanstvenom simpoziju dala je publikacija izdana kao rezultat istraživačkog projekta pod naslovom „Hrvatska zajednica u Republici Sloveniji: između asimilacije, integracije i promicanja hrvatskog nacionalnog identiteta“. Projekt je, u suradnji sa Savezom hrvatskih društava u Sloveniji, proveo Institut društvenih znanosti Ivo Pilar.

Nakon pozdravnih govora predsjednika Saveza hrvatskih društava u Sloveniji Đanina Kutnjaka, načelnika Općine Lendava Janeza Magyara, zastupnika u Hrvatskom saboru i gradonačelnika Murskog Središća Dražena Srpaka, uvodna predavanja održali su predstavnici Instituta Ivo Pilar, Ureda Vlade Republike Slovenije za narodnosti, Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske i Saveza hrvatskih društava Slovenije. U ime Hrvatske matice iseljenika na simpoziju je prisustvovala stručna savjetnica Odjela za znanost i obrazovanje Valentina Badanjak Pintarić.

Znanstvenici s Instituta društvenih znanosti Ivo Pilar uključeni u provedbu istraživačkog projekta – dr. sc. Željko Holjevac, dr. sc. Dražen Živić, dr. sc. Rebeka Mesarić Žabčić i dr. sc. Ivana Bendra – stručnim su analizama teme i metodologije projekta, povijesnog okvira i demografije te rezultata anketnog istraživanja koji prezentiraju aktualnu situaciju, omogućili dublje uvide u različite aspekte života hrvatske zajednice u Sloveniji.

Unatoč alarmantnim rezultatima koji upućuju na razvoj uzlazne asimilacije u drugoj generaciji ispitanika uključenih u anketu na kojoj se temelji ovaj istraživački projekt, postoje uporišta na koja ispitanici s povjerenjem računaju, ističući Hrvatsku maticu iseljenika i Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske kao dvije najznačajnije institucije koje sustavno i učinkovito surađuju s pripadnicima hrvatskog naroda izvan Hrvatske.

MEDNARODNI
ZNANSTVENI
SIMPOZIJ –
**HRVATI U
SLOVENIJI
DANAS**

SREDA 29.11.2023

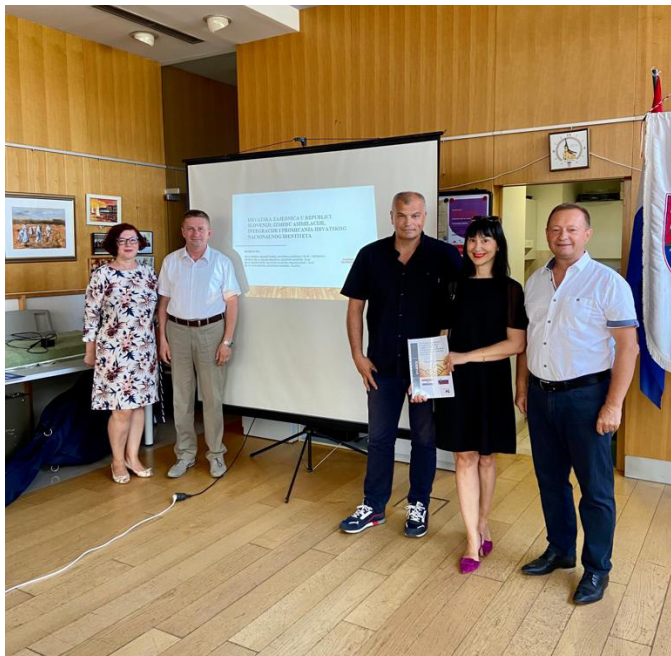
Velika sejna dvorana Mestne hiše
Glavana ulica 20, Lendava

9:30 – 10:00 prihod udeležencev
10:00 – 11:30 uvodne predstavitve
11:30 – 11:45 odmor za kavo
12:00 – 14:00 okrogla miza
14:00 – kosilo in ogled HKC Zrinski

PREZENTACIJA ISTRAŽIVAČKOG PROJEKTA HRVATI U SLOVENIJI: IZMEĐU ASIMILACIJE, INTEGRACIJE I OČUVANJA NACIONALNOG IDENTITETA

Prezentaciju je izvodio Institut društvenih znanosti Ivo Pilar. Primarni zadatak znanstveno istraživačkog projekta bio je istražiti ulogu i djelatnosti svih hrvatskih društvenih grupa u Republici Sloveniji te kroz glavne ciljeve projekta primjenom kvalitativne i kvantitativne znanstvene metodologije temeljito proučiti hrvatsku zajednicu u Republici Sloveniji kroz zadane aktivnosti u projektu kako bi njegovi rezultati i zaključci unaprijedili suradnju hrvatske zajednice kao nacionalnog kolektiviteta s hrvatskim domovinskim institucijama kao i sa institucijama Republike Slovenije čiji su interesi Hrvati i hrvatska zajednica u Sloveniji. Inicijalne aktivnosti na projektu bile su formiranje konačnog projektnog tima, priprema anketnog upitnika, dobivanje suglasnosti Etičkog

povjerenstva Instituta društvenih znanosti Ivo Pilar za provedbu istraživanja, organizacija terenskog istraživanja i regrutiranje ispitanika, provedba terenskog istraživanja, statistička i kvalitativna analiza rezultata istraživanja, dok su finalne aktivnosti uključivale pisanje Istraživačkog izvješća te priprema javne prezentacije rezultata istraživanja. Projektni tim je organizirao i u suradnji s hrvatskom zajednicom u Republici Sloveniji proveo empirijsko (anketno) istraživanje sukladno ciljevima i aktivnostima projekta u razdoblju od 1. listopada do 15. studenoga 2022. godine. Na uzorku, koji je obuhvatio ukupno tristo (300) ispitanika provedeno je empirijsko istraživanje (anketa) kojom se nastojalo dobiti uvid u stavove hrvatske zajednice u Republici Sloveniji, kontekst i uzroke njihova doseljavanja u Republiku Sloveniju, povijesni i demografski kontekst, problematika vezana uz ranu asimilaciju i brzu integraciju Hrvata u slovensko društvo, uzroci i posljedice 2 slabe integracije unutar hrvatske zajednice u Republici Sloveniji, razlozi i posljedice nepriznavanja Hrvata kao nacionalne manjine u Republici Sloveniji, načini učenja hrvatskog jezika te koji su dominantni načini izražavanja hrvatskog identiteta. Nakon provedbe empirijskog istraživanja pristupilo se obradi podataka primjenom kvantitativne i kvalitativne znanstvene metodologije.

PROJEKTNI TIM:

- doc. dr. sc. Rebeka Mesarić Žabčić, znanstvena savjetnica u tr. zv.
- voditeljica projekta prof. dr. sc. Željko Holjevac, znanstveni savjetnik
- član dr. sc. Dražen Živić, znanstveni savjetnik u trajnom izboru
- član dr. sc. Ivana Bendra, znanstvena suradnica – članica

IZ TISKA JE IZAŠLA KNJIGA - HRVATI U SLOVENIJI DANAS

Nastala je kao rezultat istraživačkog projekta Instituta Ivo Pilar iz Zagreba- Hrvatska zajednica u Sloveniji: između asimilacije, integracije i očuvanja hrvatskog nacionalnog identiteta.

Autori: Dr.sc. Rebeka Mesarić Žabčić, Dr. sc. Željko Holjevac, Dr.sc. Ivana Bendra, Dr.sc. Dražen Živić,

U poglavljima koja obuhvaćaju (uvod, metodologiju istraživanja, dosadašnja istraživanja o Hrvatima u Sloveniji, povijesna saznanja o Hrvatima u Sloveniji, teorijska tu-

mačenja korištenih pojmova, strukturno-demografske karakteristike Hrvata u Sloveniji od 1948. – 2002. godine, rezultate anketnog istraživanja, povratne migracije iz Slovenije u Hrvatsku, zaključke, literaturu, izvore podataka i prilog) prikazani, analizirani i interpretirani su rezultati istraživanja koje je provedeno tijekom listopada i studenog 2022. godine u Ljubljani, Novom Mestu, Lendavi, Velenju, Piranu, Škofjok Loki, i Mariboru.

Zaključci istraživanja – Hrvatska zajednica u Republici Sloveniji: između asimilacije, integracije i promicanja hrvatskog nacionalnog identiteta.

1. Dostupni popisni podaci pokazuju jaku demografsku deviaciju Hrvata u Sloveniji u razdoblju nakon 1981. godine. Nakon 2002. godine više ne raspolažemo službenim podacima o broju Hrvata u Sloveniji. Iz sekundarnih izvora je vidljivo da su doseljavanja hrvatskih državljana u Sloveniju nastavljena.

2. Hrvatska zajednica u Sloveniji pridaju veliku važnost u očuvanju i promicanju hrvatskog nacionalnog identiteta.

3. Mogućnosti učenja hrvatskog jezika u Sloveniji pokazuju se nedovoljna. Učestalost prakticiranja hrvatskog jezika odvija se najvećim dijelom u krugu obitelji i između pripadnika hrvatske zajednice u Sloveniji.

4. Pripadnici hrvatske zajednice u Sloveniji u najvećem udjelu pridaju veliku važnost pripadnosti vlastitom hrvatskom narodu

5. Na aktivnosti rada udruga hrvatske zajednice utječu nedostupna financijska sredstva koja bi omogućila poboljšanje rada.

6. Nedovoljna razina političke i socijalne integracije Hrvata u slovensko društvo.

7. Nedovoljna ostvarena prava pripadnika hrvatske zajednice u Sloveniji povezana su sa stavom o nedovoljnoj brizi predstavnika hrvatske zajednice i nedostatnim nastojanjima s ciljem ostvarenja boljšega položaja.

8. Interesantna je činjenica što umirovljenici smatraju da su u ravnopravnom položaju sa Slovencima što je posljedica zajedničkog života u nekada zajedničkoj državi, dok takav stav u najmanjem udjelu imaju mladi koji se još uvijek školuju te osobe koje su privremeno zaposlene ili nezaposlene.

9. Slovenija kao konačna migrantska destinacija i krajnje odredište za rad Hrvata i hrvatskih građana može se tumačiti s nekoliko gledišta. Prvi je blizina domovini i mogućnost češćih dolazaka i obilazaka rodbine i prijatelja, drugi je lako savladljiva jezična barijera, relativno liberalna ekonomska politika u usporedbi s nekadašnjim ostalim republikama i konačno slovenski opći fenomen transformacijske recesije. Iz analize rezultata saznajemo tvrdnje ispitanika kako je u Sloveniji bila veća mogućnost zapošljavanja nego u domovini.

10. Povratne migracije, ne nužno, kao završetak migracijskog ciklusa migranata mogu odrediti daljnji demografski i društveno-gospodarski razvoj oba prostora. Analiza rezultata i prikupljenih podataka pokazala je da 54,7 % ispitanika uopće ne razmišlja o povratku u Hrvatsku dok dio ispitanika koji planiraju povratak u Hrvatsku tek treba prikupiti određene resurse, uskladiti povratak s obiteljskim i osobnim životom te čekati povoljnije okolnosti i mogućnosti u domovini. Izdavanje knjige u cijelosti financirao Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske.

Izdavač: Nezavisna založba HKD Pomurje

SDUHIRH, Velenje 30.11.2023.

PUTUJUĆA ŠKOLA U VELENJU

Putujuća škola hrvatskoga jezika je program učenja hrvatskoga jezika i kulture za djecu i mlade hrvatskih zajednica izvan i održana je u Velenju u organizaciji HRVATSKA MATICA ISELJENIKA i Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske te uz suorganizaciju Savez hrvatskih društava u Sloveniji i HRVATSKOG KULTURNOG DRUŠTVA VELENJE.

Program uključuje jezične i kreativne radionice na kojima se djeca i mladi imaju priliku susresti s hrvatskom riječju i kulturom u zajednicama u kojima žive te na taj način biti još bliže svojoj Hrvatskoj.

Boravak u Velenju bio je prilika i za susret predstavnika SDUHIRH-a i Matice s predsjednikom i članovima Kulturnog društva Međimurje Velenje

PUTUJUĆA ŠKOLA HRVATSKOG JEZIKA

Projekt Hrvatske matice iseljenika

Četvrtak 30.11.2023 sa početkom u 17:00h do 19:00

Mladinski hotel Velenje, Efenkova 61a Velenje

Prijave : HKD VELENJE, 031 889 042

Melita Jušić

DOPUNSKA NASTAVA HRVATSKOG JEZIKA I KULTURE U SLOVENIJI

MARIBOR- Ministarstvo znanosti i sporta Republike Hrvatske donijelo je još 2001. godine Kurikulum nastave hrvatskog jezika i kulture koji je namijenjen djeci hrvatskih državljana koji privremeno ili stalno žive u drugim zemljama, odnosno djeci u inozemstvu kojima je hrvatski obiteljski jezik. Međutim hrvatska nastava istovremeno je otvorena i za djecu državljana drugih zemalja koji su živjeli u Hrvatskoj, kao i za ostalu djecu koja žele učiti hrvatski jezik i upoznati hrvatsku kulturu. To jasno naglašava otvorene mogućnosti pohađanja Hrvatske dopunske nastave pa je organiziranje nastave u državi primateljici, Republici Sloveniji, važan temelj za razvoj međukulturalnoga dijaloga Hrvatske i Slovenije. Smjernica Ministarstva da se nastava organizira i održava u slovenskim odgojno - obrazovnim ustanovama otvorila je nove nastavne grupe unutar postojećih nastavnih mjesta uz uvjet da je broj upisanih učenika veći od deset. Hrvatska nastava izvodi trenutačno u nekoliko slovenskih gradova od kojih su u Mariboru i Ljubljani zastupljene po dvije nastavne grupe, u Osnovnoj školi Angela Besednjaka i II. Gimnaziji u Mariboru te u Osnovnoj školi Sostro i Hrvatskom društvu Ljubljana. Po jedna nastavna grupa nalaze se u Lendavi pri Dvojezičnoj osnovnoj školi, u Ljutomeru pri Gimnaziji Franca Miklošiča, u Radomlju pri Osnovnoj školi Preserje pri Radomljah i Mjesnoj knjižnici Grosuplje. Školsku godinu 2023./24. upisalo je 90 učenika. Prvo polugodište završilo je 89 učenika od kojih je 34 redovito već treću godinu. Učenici osnovnih škola koji polaze nastavu većinom pripadaju prvoj trijadi, ove godine nastavu polazi 40 učenika od prvog do četvrtog razreda, dok iz druge trijade, od petog do devetog razreda, u nastavu je uključeno 12 učenika. Iz treće trijade, od prvog do četvrtog razreda srednje škole, nastavu polazi 37 učenika. Obzirom da se nastava većinom organizira pri slovenskim školama, u kojima se redovna nastava uvijek odvija u jutarnjoj smjeni, provođenje nastave hrvatskog jezika i kulture našlo je mjesto u ranim poslijepodnevima tijekom produženog

boravka učenika. Od 89 učenika uključenih u nastavu, 28 učenika je hrvatskog podrijetla. Najveći postotak učenika hrvatskog podrijetla polazi nastavu u HDL-u u Ljubljani 100%, Mjesnoj knjižnici u Grosuplju 86% te u Dvojezičnoj osnovnoj školi Lendava 84 %. Navedena nastavna mjesta imaju najmanji broj učenika, ispod deset, dok ostala nastavna mjesta brojčano su jača ali s manjim postotkom učenika hrvatskog podrijetla. Hrvatskim udrugama na području Ljubljane i okolice pružena je mogućnost informiranja svojih članova o postojećoj nastavi pri Hrvatskom društvu Ljubljana kako bi u narednoj školskoj godini pravovremeno mogli upisati svoju djecu osnovnoškolskog i srednjoškolskog uzrasta. Na navedenim nastavnim mjestima živi se hrvatski jezik tijekom cijele godine zahvaljujući obiteljskoj predanosti njegovanja jezika. Kao izaslanik Ministarstva znanosti i obrazovanja u Sloveniji, Melita Jušić pojašnjava kako učiteljska zaduženja za novu školsku godinu započinju krajem drugog polugodišta tekuće školske godine da bi se sva postojeća nastavna mjesta potvrdila od strane ravnatelja. Krajem mjeseca kolovoza učitelj šalje školama plakate, pozivnice, odnosno sve informacije koje bi trebale doći do roditelja a odnose se na točne informacije o početku nastave. Uoči početka nastave određuju se učionice koje su opremljene nastavno-didaktičkim sredstvima. U Gimnaziji Franca Miklošiča omogućeno je korištenje njihovog informatičkog sustava. Na prvom nastavnom satu učenici zaprimaju upisnice koje potpisuju njihovi roditelji te ih predaju učitelju kako bi ih upisao u dnevnik rada, matičnu knjigu i excel tablice. Uz prvo izvješće učitelj Ministarstvu šalje i sačinjen Godišnji - Izvedbeni program razrađen prema tematskim cjelinama i razinama vodeći računa o različitim aspektima heterogenosti učenika kao što su dobne razlike, predznanja, različiti interesi, motivacija i pojedinačna obilježja. Ministarstvo se također izvješćuje o radu na kraju prvog polugodišta i na kraju školske godine. Nastava je dinamičan proces koji iziskuje od učitelja kreativnost u pripremanju i provođenju nastave. Uzimajući u obzir da učenici pohađaju ovaj vid nastave nakon svoje redovne nastave, što stvara dodatan napor, nastava je strukturirana tako da su učenici aktivni sudionici nastavnog procesa. Cilj i svrha je motivirati učenike da s radošću pohađaju nastavu, da uče jezik korak po korak i u skladu s individualnim obilježjima bez uspoređivanja s drugima gradeći svoju osobnu riznicu znanja. Učenici hrvatske nastave aktivno su sudjelovali u obilježavanju 30-godišnjice HDL-a 24. studenog 2023. godine (u prilogu fotografije). U mjesnoj knjižnici Grosuplje zaključili smo prvo polugodište uz domjenak i prigodno druženje te podjelu poklona učenicima koje su pripremili njihovi roditelji i donatori (u prilogu fotografije). Kao dugogodišnji učitelj u Republici Hrvatskoj ovo me iskustvo oplemenjuje i motivira u daljnjem radu. Njegovanjem materinskog jezika stvara se čvrsta osnova za uspješno učenje drugih jezika, zaključila je Melita Jušić, Riječanka koja u Republici Sloveniji brine o provedbi Kurikuluma nastave na hrvatskom jeziku u inozemstvu.

3. veljače 2023.

DELEGACIJA SAVEZA U GRADSKOJ OPĆINI LJUBLJANA

Delegaciju Saveza hrvatskih društava u Sloveniji u sastavu Đanino Kutnjak predsjednik, Stjepan Šimunić potpredsjednik i Joso Begić potpredsjednik primili su na radnom sastanku Zoran Janković župan Gradske općine Ljubljana i Dejan Crnek podžupan Gradske općine Ljubljana.

Delegacija Saveza se zahvalila na odličnoj suradnji sa općinom Ljubljanom na brojnim zajednički realiziranim projektima unatrag tri godine te je predložila nove projekte za 2023. godinu " Osjeti hrvatsku" turističko-kulturnu priredbu na Pogačarjevom trgu u Ljubljani i koncert Ljubljani iz srca na Kongresnom trgu

4. ožujka 2023.

IZBORNA SKUPŠTINA SAVEZA HRVATSKIH DRUŠTAVA SLOVENIJE

Održana je Izborna godišnja skupština Saveza hrvatskih društava u Sloveniji u novoostvorenom Hrvatskom kultu centru Portož. Za predstavnike SHDS izabrani su sljedeći kandidati koji će u idućem četverogodišnjem mandatu voditi Savez.

Đanino Kutnjak, predsjednik SHDS
Štef Šimunić i Pejo Mijatović, potpredsjednici SHDS
Marija Kemec, Marko Rajkovača, nadzorni odbor
Andrea Magyar, Vinko Grgić, disciplinska komisija

Nakon izbora novoizabrani predsjednik iznio je program rada SHDS za 2023. godinu koji je jednoglasno prihvaćen. Razvoj SHDS-a (ulaganje u organizacijski razvoj i stabilizaciju organizacije, podrška izgradnji kapaciteta u svrhu daljnjeg djelovanja organizacije i obavljanja njene osnovne djelatnosti

- Sastanak sa Zoranom Jankovićem, gradonačelnikom Gradske općine Ljubljana
- Sastanak s predstavnicima Mercatora, otkup prostora Hrvatskog doma Ljubljana
- Inicijativa Saveza za održavanje tematske sjednice Odbora za Hrvate izvan RH »Status Hrvata u Sloveniji«
- Odlazak članova predsjedništva na tematsku sjednicu »Hrvati u Sloveniji« (Hrvatski sabor)
- Priprema četiri projekta Saveza za JSKD-a
- Priprema dva projekta Saveza za Središnji državni ured za Hrvate izvan RH
- Priprema jednog projekta za Gradsku općinu Ljubljana
- Upis u registar medija RS, Web portala Saveza
- Izrada pravilnika o radu Predsjedništva SHDS-a
- Održati četiri redovne sjednice Saveza
- Izborna godišnja skupština
- Sudjelovanje predstavnika Saveza u radu Povjerenstva za pitanje statusa Hrvata u Sloveniji
- Sudjelovanje predstavnika Saveza u radu Savjeta Vlade RH za Hrvate izvan RH
- Sudjelovanje predstavnika Saveza u radu Sveta Vlade RS za pitanje manjina bivše SFRJ u RS
- Odlazak sportske ekipe Saveza na 6. hrvatski iseljenički kongres u Zagreb,
- Hrvatski susreti (sudjelovanje na festivalu u Vukovaru)
- Najammina Hrvatskog doma u Ljubljani
- Kultura (očuvanje hrvatskog kulturnog stvaralaštva i baštine, poticanje kulturnih djelatnosti na hrvatskome jeziku te kulturno-umjetničkog amaterizma, nakladnička i izdavačka djelatnost, izdavanje časopisa, publikacija i ostalih javnih glasila na hrvatskome jeziku u svrhu očuvanja hrvatskog jezika, kulture i identiteta, internetski portali, namijenjeni informiranju hrvatske zajednice u Sloveniji.
- 11. Sabor Hrvatske kulture u Sloveniji (Škofja Loka),
- Kulturni turizam » Osjeti hrvatsko« predstavlanje SHDS Pogačerjev trg Ljubljana

Renata Praća

V. HRVATSKE SVJETSKE IGRE

- COOLTURA u hrvatskom domu: 1. Predavanje o načinu prijave na Europske projekte, 2. Predavanje kako privući mlade u naša društva
- Objavljivanje informacija Saveza na WEB portalu i Facebook stranici,
- Tiskanje časopisa Saveza Korijeni (broj 20),
- Tiskanje publikacije » Hrvatska zajednica u Republici Sloveniji: između asimilacije i promicanje nacionalnog identiteta«

Potpore društvima članicama SHDS u održavanju jednodnevnih i višednevnih manifestacija, a mogu biti kulturne, obrazovne, Sportske, gospodarske, zabavne, socijalne, humanitarne, turističke i nabava opreme.

- Put prijateljstva Vukovar-Ljubljana
- Dan državnosti RH
- Hrvatske svjetske igre u Zagrebu
- Brucošijada hrvatskih studenata u Ljubljani i Mariboru

4. Obrazovanje i znanost (odgojni, obrazovni i znanstveni programi/projekti usmjereni na poduku, očuvanje hrvatskog jezika, sustavno istraživanje i proučavanje hrvatske nacionalne manjine

- Projekt sa Institutom za društvene znanosti Ivo Pilar Zagreb,
- Međunarodni znanstveni simpoziji » Hrvatska zajednica u Republici Sloveniji: između asimilacije i promicanje nacionalnog identiteta«
- COOLTURA u hrvatskom domu:

Savjetovanje kako privući mlade u naša društva

- 2. Savjetovanje nastava hrvatskog jezika u Sloveniji
- Ljetni kamp hrvatskog folklor

Odličan organizator i domaćin skupštine bili su članovi HKU Istra Piran koji su pripremili zajednički ručak za sve delegate skupštine i vođeni turistički izlet po Piranu.

15.01.2024

HUMANITARNA POMOĆ ČLANOVIMA HKUD KOMUŠINA ŠKOFJA LOKA STRADALIMA U POPLAVAMA U SLOVENIJI 2023. GODINE IZ MATIČNE DOMOVINE HRVATSKE

Suočeni s razornim poplavama koje su uništile stotine domova u Sloveniji, među kojima su i domovi naših Hrvata kojima je Slovenija druga domovina, Savez hrvatskih društava u Sloveniji stupio je u kontakt s članovima hrvatskih društava, čiji su također oštećeni (razoreni) te je o nemilim događajima obaviješten i Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske. Na temelju svih informacija, Savez je u suradnji sa Središnjim državnim uredom pristupio traženju rješenja kojima bi se pomoglo da se prije saniraju posljedice poplave i obnove svoje domove.

Tako je Hrvatskom kulturnom umjetničkom društvu Komušina, Škofja Loka, za humanitarnu pomoć članovima Društva stradalima u poplavama u Sloveniji 2023. godine dodijeljeno 7.500,00 eura, dok je za žurnu pomoć uz prenamjenu financijskih sredstava programa/projekata organizacija hrvatske nacionalne manjine ugroženim članovima Društva dodijeljeno 6.000,00 eura, što ukupno čini 13.500,00 eura pomoći iz matične domovine Hrvatske.

Sredstva u iznosu od 7.500,00 EUR dodijeljena su temeljem Javnog poziva za prijavu posebnih potreba i projekata od interesa za Hrvate izvan Republike Hrvatske u svrhu ostvarenja financijske potpore koja se objavljuje dva puta godišnje, a provodi se s ciljem promicanja veza i jačanja suradnje Republike Hrvatske s Hrvatima izvan Republike Hrvatske te očuvanja i jačanja nacionalnog identiteta, zaštite prava i interesa hrvatskih zajednica, očuvanja hrvatskog jezika, kulturnog stvaralaštva i baštine te poticanja hrvatskog kulturnog zajedništva, kao i pomoći ugroženim pojedincima – pripadnicima hrvatskog naroda izvan Republike Hrvatske i povratnicima iz hrvatskog iseljništva.

Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske provodi šest različitih programa i projekata za Hrvate izvan Republike Hrvatske o kojima su sve informacije dostupne na <https://hrvatiizvanrh.gov.hr/programi-i-projekti/1346>.

Koraljka Čeh, Foto: Ured Predsjednika RH i SHDS

PRIJEM PREDSTAVNIKA HRVATSKIH MANJINSKIH ZAJEDNICA KOD PREDSJEDNIKA RH

Predsjednik Republike Hrvatske Zoran Milanović primio je predstavnike hrvatskih manjinskih zajednica iz Austrije, Crne Gore, Italije, Mađarske, Sjeverne Makedonije, Rumunjske, Slovačke, Slovenije i Srbije, koji su se okupili u Zagrebu povodom održavanja 28. Foruma hrvatskih manjina. U organizaciji Hrvatske matice iseljenika Forum se održao 17. studenoga 2023. godine u Zagrebu. Predsjednik SHDS Đanino Kutnjak i članica predsjedništva Koraljka Čeh predstavili su veze hrvatske manjinske zajednice u Sloveniji s obrazovnim, kulturnim i znanstvenim ustanovama u RH.

WEB Međimurske županije, 16.3.2023

VELEPOSŁANIK REPUBLIKE SLOVENIJE U POSJETU MEĐIMURSKOJ ŽUPANIJI

Danas je u nastupnom posjetu Međimurskoj županiji boravio veleposlanik Republike Slovenije u Republici Hrvatskoj, Gašper Dovžan, koji je sa suradnicima održao radni sastanak sa županom Međimurske županije Matijom Posavcem. Tijekom sastanka otvorene su teme nastavka suradnje pograničnih područja obiju zemalja, ranije već snažno razvijene putem Intereg projekata. Na sastanku su sudjelovali župan Matija Posavec, zamjenik župana Josip Grivec, pročelnica Službe za poslove župana Petra Vadlja, pročelnik Upravnog odjela za gospodarstvo, poljoprivredu i turizam Darko Radanović, pročelnica Upravnog odjela za međunarodnu suradnju, upravljanje projek-

tima i investicije Anita Perešin, zamjenica ravnateljice REDEA-e Ana Kralj, predsjednik Saveza hrvatskih društava u Sloveniji Đanino Kutnjak, član uprave HAC-a Stjepan Baranašić, pročelnik Upravnog odjela za društvene djelatnosti Grada Čakovca David Vugrinec, pročelnik Službe gradonačelnice Grada Čakovca Svetislav Drakulić, direktor Turističke zajednice grada Čakovca Filip Horvat, veleposlanik N.J.E. Gašper Dovžan, ekonomski savjetnik Dušan Pšeničnik, ministrica-savjetnica Tamara Plankar, predsjednica Saveza slovenskih društava u Hrvatskoj Barbara Riman Plazibat.

Župan i veleposlanik dijele mišljenje da slovenski i hrvatski pogranični krajevi imaju jako dobru perspektivu kada je riječ o razvijanju modela suradnje i stvaranju zajedničke europske priče dvaju prijateljskih zemalja. Zajednički interes istaknut je i u što skorijem uklanjanju žilet-žice.

WEB Međimurska županija, 20. ožujka 2023.

PREKOGRANIČNI EU PROGRAM HRVATSKA SLOVENIJA

Danas su u posjetu Međimurskoj županiji boravili župan općine Lendava Janez Magyar i predsjednik Saveza hrvatskih društava u Sloveniji Đanino Kutnjak, te smo na radnom sastanku razgovarali o zajedničkim projektima i modelima suradnje. Ovaj sastanak nam je izuzeto važan jer dolazi u vremenu kada se obje regije pripremaju za skoro raspisivanje natječaja prekograničnog programa Interreg Hrvatska - Slovenija na koji ćemo opet prijaviti niz projekata i okupiti sve slovenske općine uz granicu. Uz ostalo, bilo je riječi i o jačanju suradnje naših turističkih zajednica, gospodarskoj suradnji, zajedničko sudjelovanje u manifestacijama te uzajamno obogaćivanje turističkih sadržaja. Primjer uspješne suradnje je i Hrvatski kulturni centar koji smo lani otvorili u Lendavi, a koji je prva hrvatska kulturna institucija takve vrste u Sloveniji.

29. ožujka 2023.

SREDIŠNJI DRŽAVNI URED ZA HRVATE IZVAN REPUBLIKE HRVATSKE

U Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske pod predsjedanjem državnog tajnika Zvonko Milas je održana sedma sjednica Povjerenstva za pitanje statusa Hrvata u Republici Sloveniji. Na sjednici se razgovaralo o aktualnom stanju hrvatske zajednice u Republici Sloveniji te o aktivnostima hrvatskih udruga u Republici Sloveniji i institucija Republike Hrvatske sukladno usvojenom Akcijskom planu Povjerenstva za 2022. i 2023. Godinu.

Državni tajnik Milas naglasio i zaključio kako su Hrvatska i Slovenija članice Europske unije te da Slovenci u Hrvatskoj imaju priznat status nacionalne manjine, i premda nije popularno pozivati se na reciprocitet, slovenskoj strani se treba ukazivati na tu činjenicu. Obilježavanja važnijih hrvatskih datuma u Sloveniji važno je podići na što višu razinu, kako bi i na taj način Hrvati bili vidljiviji u slovenskom prostoru. Ovo Povjerenstvo sve jasnije opravdava razlog svog postojanja daje dodatnu jačinu hrvatskoj zajednici u Sloveniji.

Postupak pokretanja donošenja deklaracije Sabora RH je najvažniji zaključak ove sjednice, tražit idemo rješenja koja će biti optimalna, a u nju će biti uključeni i mediji, kazao je državni tajnik Milas. Na kraju je svima prisutnima zahvalio na doprinosu u radu sjednice te izrazio vjeru u nastavak konstruktivne suradnje usmjerene prema rješavanju pitanja statusa Hrvata u Sloveniji.

Mestna občina Maribor, 3. aprila, 2023

PODELJENE SO GLAZERJEVE NAGRADE 2023

Odbor za podelitev Glazerjevih nagrad je v petek, 31. marca, v Minoritski cerkvi podelil Glazerjeve nagrade in listin ev letu 2023. Prejemnik Glazerjeve nagrade je Primož Premzl, prejemniki Glazerjevih listin pa David Mišič, Nika Autor in Marjan Mirt.

Obrazložitev Odbora za podelitev Glazerjevih nagrad v sestavi: prof. dr. Miran Štuhec, predsednik, prof. dr. Karmen Teržan Kopecky, podpredsednica, Mateja Emeršič Dover, članica, Irena Gajser, članica, mag. Aleš Osrajnik, član, mag. Branislav Rajič, član, Nikolaj Sajko, član, Janez Ujčič, član, Jelka Vrečko, članica.

Prejemnik Glazerjeve listine je Marjan Mirt

»Marjan Mirt sodi med najpomembnejše slovenske kiparje.

Poleg kiparjenja, slikanja in grafike, se ukvarja še z oblikovanjem, s poglobljenim teoretskim raziskovanjem umetnosti in

kulture ter umeščanjem le-te v antropološkimi in eksistencialnimi problemi obremenjeno okolje. Zasnove svojih skulptur podreja likovni poetiki in zakonom likovnega jezika, postavlja jih v polje sodobnih filozofskih smeri, obenem pa je odprt za nove tehnologije, ki mu omogočajo drugačen pristop k delu. V celotnem procesu priprave, oblikovanja, izdelave in končne izvedbe artefaktov ter z njihovim umeščanjem v prostor je pogosto inovator. Prisluhnila mu je tudi tujina, kjer posebno v zadnjih letih dobiva pomembne nagrade, denimo priznanje Riharda Jakopič leta 2020, nagrado „L' Association des Amis du Salon d'Automne de Paris“ leta 2021, zlato medaljo za kiparstvo na Salon des Beaux Arts du Carrousel leta 2022. Letošnji prejemnik Glazerjeve listine pri delu nikoli ne izključuje osnov njemu lastne ikonografije in presežne likovne govorice, niti se ne podreja »modnim trendom« v umetnosti, marveč brez tendencioznosti spontano preizprašuje različne življenjske prakse. Povedano najodličneje reprezentirata nagrajeni skulpturi v Parizu: popolna animaličnost človeške figure v umetnini Čreda predstavlja pet krepkih merjascev na pohodu za boljšim življenjem, multiplicirane antropomorfnе figure »zajca dolgouhca« retardiranega izraza pa evocirajo današnjo nagnjenost k stereotipizaciji, klišeizaciji, repetitiji, simplifikaciji ali celo strah sodobnega človeka pred poglobljeno in odgovorno držo.«

7. 7. 2023 Ministrstvo za kulturo RS

DVOSTRANSKO SREČANJE KULTURNIH MINISTRIC SLOVENIJE IN HRVAŠKE V ZAGREBU

V Zagrebu sta se na delovnem sestanku sestali slovenska ministrica za kulturo dr. Asta Vrečko in hrvaška ministrica za kulturo dr. sc. Nina Obuljen Koržinek s svojima delegacijama. Glavne teme delovnega sestanka so bile področje uprizoritvenih umetnosti in področja filma. Ministrici sta se dotaknili tudi reševanja odprtih nasledstvenih vprašanj nekdanje skupne države Jugoslavije, ponovne vzpostavitve razstavnih prostorov nekdanje skupne države v Auschwitzu ter obnove spominskega parka Kampor na Rabu. Slednje je delo arhitekta Edvarda Ravnikarja iz leta 1953. Letos mineva 30 let od arhitektove smrti, zato je Vlada Republike Slovenije na pobudo Ministrstva za kulturo leto 2023 razglasila za Ravnikarjevo leto. Spominski park je nujno potreben obnove, saj nekaterim kamnitim delom in obelisku grozi, da se bodo porušili. Delegaciji sta si izmenjali primere dobrih praks v primeru mreže gledališč, mreže za postprodukcijo in mobilnost ter institucionalizacijo in profesionalizacijo sodobnega plesa.

Na področju filma sta delegaciji govorili o koprodukcijskem sodelovanju med državama in koprodukcijskem skladu, ki sta ga skupaj ustanovila Slovenski filmski center (SFC) in Hrvaški avdiovizualni center (HAVC). Delegaciji sta izmenjali izkušnje pri spodbujanju domače filmske produkcije in vzpostavljanju novih finančnih virov.

28.6.2023. Središnji državni ured za Hrvate izvan RH

DRUGA SJEDNICA TREĆEG SAZIVA SAVJETA VLADE REPUBLIKE HRVATSKE ZA HRVATE IZVAN REPUBLIKE HRVATSKE

Drugoga dana sjednice Vladina Savjeta u Cavtatu, raspravljalo se o globalnoj prepoznatljivosti Hrvatske te o vanjsko-političkom položaju Republike Hrvatske i odrazima na Hrvate izvan Republike Hrvatske.

Državni tajnik Zvonko Milas u svome je završnom obraćanju naglasio kako je Hrvatska stvorila partnerski odnos s Hrvatima izvan Republike Hrvatske te da su Hrvati, neovisno o tome gdje žive, nedjeljiv narod, a Vlada Republike Hrvatske tu nedjeljivost jasno demonstrira i to se danas vidi i kroz uspjehe Hrvata u BiH, i kroz povećanje broja povratnika iz iseljništva i kroz položaj hrvatske nacionalne manjine bilo u Srbiji, Crnoj Gori, Mađarskoj ili u drugim državama. „Veliki iskoraci su rezultat otvorene komunikacije i neu-

mornog rada, a ova platforma Savjeta je izvrsna poluga za usmjeravanje suradnje, od investicija u turizam koje kontinuirano od devedesetih godina dolaze iz hrvatskog iseljništva, do borbe za ravnopravnost i konstitutivnost Hrvata u Bosni i Hercegovini.“ -zaključio je državni tajnik Milas.

Predsjednik Savjeta Ivan Guban istaknuo je kako su se vanjskopolički uspjesi Republike Hrvatske pozitivno odrazili na Hrvate koji žive izvan njenih granica, te dodao kako je u dva iscrpna radna dana bilo zanimljivih i kvalitetnih izlaganja u kojima je izneseno i razmijenjeno niz prijedloga i ideja. Poseban gost ovogodišnje sjednice Savjeta bio je izbornik hrvatske nogometne reprezentacije Zlatko Dalić koji je članovima Savjeta zahvalio na globalnoj potpori te zamolio da tu poruku prenesu hrvatskim zajednicama diljem svijeta

10.05.2023 Ministrstvo za kulturo RS

NADALJEVANJE DIALOGA S PREDSTAVNIKI NARODNIH SKUPNOSTI NEKDANJE SFRJ

Pod vodstvom ministrice za kulturo dr. Aste Vrečko se je na tretji seji vnovič sestal Svet Vlade Republike Slovenije za vprašanja narodnih skupnosti pripadnikov narodov nekdanje Socialistične federativne republike Jugoslavije (SFRJ) v Republiki Sloveniji. Seja v dveh delih je potekala 18. aprila in 9. maja 2023.

V ospredju razprav tokratne seje so bili predvsem aktualni dogodki, povezani z obstojem in delovanjem organizacij narodnih skupnosti s področja nekdanje Jugoslavije, živčih v Sloveniji. Člani sveta so se seznanili z obstoječimi razpisnimi mehanizmi, namenjenimi pripadnikom narodov nekdanje SFRJ, z dogajanjem v zvezi z oddajo Informativnega progra-

ma TV Slovenija NaGlas! ter z Okvirno konvencijo o varstvu narodnih manjšin (OKVNM). Za namestnika predsednice sveta je bil za leto 2023 imenovan dr. Ilija Dimitrievski, predstavnik makedonske skupnosti.

Člani sveta so se podrobneje seznanili z informacijo o dogajanju v zvezi z oddajo NaGlas! namenjeno etničnim skupnostim z območja nekdanje Jugoslavije, ki živijo v Sloveniji. Izrazili so zaskrbljenost nad nenapovedano prekinitvijo sodelovanja s honorarnimi sodelavkami oddaje, sicer pripadnikom teh skupnosti, in se zavzeli za ohranitev kakovosti njenih programskih vsebin, na kar samo dogajanje na RTV Slovenija ne bi smelo vplivati. O svojem stališču bodo seznanili Vlado Republike Slovenije in pozvali vodstvo RTV Slovenija k zagotovitvi pogojev za ohranitev, nemoteno in kakovostno oblikovanje programskih vsebin oddaje NaGlas! v predvidenem obsegu tudi v prihodnje.

Udeleženci seje so v nadaljevanju obravnavali tematiko javnih razpisov in se seznanili z razdeljevanjem sredstev v okviru javnega razpisa za izbor kulturnih projektov na področju različnih manjšinskih etničnih skupnosti in priseljencev v Republiki Sloveniji (ETN), iz katerega za kulturno delovanje

svojih narodnih skupnosti prejmejo tudi največji del sredstev. Seznanili so se z obsegom doslej razdeljenih sredstev in izvedenimi projekti v obdobju 2018–2022. Ministrica za kulturo dr. Asta Vrečko je povedala, da bodo razpisana sredstva povišana in da bo Ministrstvo za kulturo Javnemu skladu za kulturne dejavnosti (JSKD) v ta namen zagotovilo dodatnih 150.000 EUR, ki bodo razdeljeni med razpisa ETN-2023 in PR-2023.

V nadaljevanju seje so se člani sveta pri obravnavi Okvirne konvencije za varstvo narodnih manjšin (OKVNM) seznanili tako s priporočili strokovnjakov OKVNM glede 5. mnenja, ki se nanašajo na delo sveta, kot tudi s stališčem Republike Slovenije glede teh priporočil. Upoštevajoč zakonodajni okvir so soglašali, da svet predlaga Vladi preučitev možnosti za izboljšanje njihovega položaja.

Glede na potek seje je bilo razvidno, da si predstavniki narodnih skupnosti želijo tvornega sodelovanja z državo na vseh področjih, ki zadevajo tudi njih. Na naslednji seji, ki bo letos septembra, bo svet obravnaval vprašanja, povezana z Zakonom o tujcih.

6.12. 2023 Ministrstvo za kulturo RS

SEJA SVETA VLADE RS ZA VPRAŠANJA NARODNIH SKUPNOSTI PRIPADNIKOV NARODOV NEKDANJE SFRJ V SLOVENIJI

Pod vodstvom ministrice dr. Aste Vrečko se je 5. decembra 2023 na četrti seji vnovič sestal Svet Vlade Republike Slovenije za vprašanja narodnih skupnosti pripadnikov narodov nekdanje Socialistične federativne republike Jugoslavije (SFRJ) v Republiki Sloveniji.

Na tokratni seji so se člani Sveta seznanili s spremembo novele Zakona o tujcih. Zanimalo jih je, kaj ta zakon prinaša pripadnikom narodnih skupnosti pripadnikov narodov nekdanje SFRJ v Republiki Sloveniji in predvsem njihovim sonarodnjakom, ki v Sloveniji kot tujci iščejo svojo priložnost. Prav pripadniki narodnih skupnosti narodov nekdanje SFRJ v Republiki Sloveniji oziroma njihova združenja so namreč tisti, na katere se njihovi sonarodnjaki iz tujine po prihodu v Slovenijo najprej obrnejo glede uporabnih informacij.

Da bi člani sveta lahko pridobili čim več kakovostnih informacij o navedenih temah, so bili na sejo kot gostje povabljeni predstavniki treh resorjev, ki ta področja pokrivajo. Vabljeni gostje so predstavili možnosti, pogoje in načine usvajanja slovenskega jezika za tujce, tako za mladino kot za odrasle, saj prav znanje slovenskega jezika predstavlja predpogoj njihovega uspešnega in čim hitrejšega vključevanja v slovensko družbo. Člane Sveta so zanimale tudi druge teme, povezane z zaposlovanjem tujcev in pridobivanjem njihovih delovnih dovoljenj, še zlasti zaposlovanje svojcev po združevanju družin.

Glede na potek seje je bilo razvidno, da si predstavniki narodnih skupnosti narodov nekdanje SFRJ želijo tvornega sodelovanja z državo na vseh področjih, ki zadevajo tudi njih. Naslednja seja Sveta bo predvidoma konec januarja prihodnje leto, glavna tema dnevnega reda pa bo predlog Zakona o

uresničevanju kulturnih pravic pripadnikov narodnih skupnosti narodov nekdanje SFRJ v Republiki Sloveniji, ki je bil v teh dneh poslan v zakonodajni postopek.

29. november 2023, Ljubljana - MMC RTV SLO, STA

VLOŽEN PREDLOG ZAKONA O URESNIČEVANJU KULTURNIH PRAVIC PRIPADNIKOV NARODNIH SKUPNOSTI SFRJ-JA

Narodne skupnosti nekdanjega SFRJ-ja si že več kot 20 let prizadevajo tudi za ureditev kulturnih pravic

V državnozborsko proceduro je bil vložen predlog zakona o kulturnih pravicah pripadnikov narodnih skupnosti nekdanjega SFRJ-ja, ki predvideva tudi, da bo za uresničevanje kulturnih projektov omenjenih narodnih skupnosti pristojno ministrstvo za kulturo.

V državnozborsko proceduro je bil vložen predlog zakona o kulturnih pravicah pripadnikov narodnih skupnosti nekdanjega SFRJ-ja, ki predvideva tudi, da bo za uresničevanje kulturnih projektov omenjenih narodnih skupnosti pristojno ministrstvo za kulturo. Foto: BoBo

Predlog zakona, ki je bil podpisan od vseh koalicijskih poslank in poslancev, obenem predvideva tudi, da bo svet vlade za vprašanja narodnih skupnosti pripadnikov narodov nekdanjega SFRJ-ja dobil status stalnega vladnega posvetovalnega telesa. 12-članskemu svetu bo predsedoval minister za kulturo, podpredsednika sveta pa bodo izvolili člani – predstavniki narodnih skupnosti.

Vlada bo svet ustanovila v devetih mesecih od uveljavitve zakona, poleg ministra za kulturo pa bo vanj imenovala še predstavnike ministrstva za vzgojo in izobraževanje, notranjega in zunanjega ministrstva ter predstavnika ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti ter predstavnika urada vlade za narodnosti. Njihov mandat bo prenehal s prenehanjem mandata vlade in v primeru odstopa.

Preostalih šest predstavnikov narodnih skupnosti nekdanjega SFRJ-ja bodo imenovala reprezentativne organizacije po-

samezne narodne skupnosti, in sicer vsaka enega predstavnika in njegovega namestnika. Njihov mandat bo trajal pet let z možnostjo ponovnega imenovanja.

Kot so sporočili iz Levice, bo novo vladno posvetovalno telo nastalo s preoblikovanjem zdajšnjega sveta po analogiji ustanovitve dveh drugih posvetovalnih teles vlade – sveta vlade za Slovence po svetu in sveta vlade za Slovence v zamejstvu.

Ministrstvo za kulturo bo skrbelo tudi za financiranje kulturnih projektov. Predlog zakona zajema tudi, da bi se financiranje kulturnih projektov in programov narodnih skupnosti narodov nekdanjega SFRJ-ja prek javnih razpisov iz javnega sklada za kulturne dejavnosti preneslo na

ministrstvo za kulturo.

Z zakonskimi rešitvami, pod katere sta prvopodpisana poslanec Levice Matej T. Vatovec in poslanka Svobode Sandra Gazinkovski, v vladni koaliciji stremijo k uresničevanju tistih kulturnih pravic, ki bodo pripadnikom narodnih skupnosti iz nekdanjega SFRJ-ja končno omogočile, da v stalnem dialogu z državo ohranjajo svoje narodne, jezikovne in kulturne značilnosti. S tem Slovenija krepi spoštovanje človekovih pravic in zagotavlja enakopravno integriranost novih manjšin v slovensko družbo.

Predlog zakona v 3. členu kot kulturne pravice tako navaja pravico do ohranjanja in razvoja identitete, gojenja kulture, ohranjanja kulturne dediščine na ozemlju Slovenije, ohranjanja lastne kulturne in družbene zgodovine, uporabe materne jezika in pisave, ustvarjanja in razširjanja medijskih programskih vsebin, pravico do javnega obveščanja in do obveščenosti, lastnega založništva, razvijanja lastne znanstvenoraziskovalne dejavnosti in druge kulturne pravice, ki se uresničujejo na področju osnovnošolskega in srednješolskega izobraževanja, na področju tiskanih medijev, radijske in televizijske dejavnosti in drugih elektronskih publikacij ter na drugih področjih s kulturnimi programi in projekti pripadnikov narodnih skupnosti narodov nekdanjega SFRJ-ja v Sloveniji.

Prizadevanja za ureditve pravic potekajo že več kot 20 let. Skupnosti Albancev, Bošnjakov, Črnogorcev, Hrvatov, Makedoncev in Srbov si že več kot dve desetletji prizadevajo za priznanje statusa manjšin v Sloveniji in ureditev kulturnih pravic. Leta 2011 je bila sprejeta deklaracija o položaju narodnih skupnosti pripadnikov narodov nekdanjega SFRJ-ja v Sloveniji, s katero je bil priznan obstoj narodnostnih skupnosti nekdanjega SFRJ-ja, izvršilnim organom pa je bilo naročeno, da se poleg že do zdaj priznanih posameznih pravic za pripadnike teh skupnosti, ki predstavljajo 10 oziroma 11 odstotkov prebivalcev Slovenije, začnejo urejati tudi vse druge pravice, ki izhajajo iz omenjene deklaracije in mednarodnopravnih dokumentov, ki urejajo vprašanja narodnih manjšin.

